

Chambre des Représentants

SESSION 1957-1958.

16 JANVIER 1958.

PROJET DE LOI

modifiant certaines dispositions du Code civil
(Livre I, Titres VII et VIII) relatives à la pater-
nité, à la filiation et à l'adoption.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA JUSTICE (1)

PAR Mme VANDERVEKEN-VAN DE PLAS.

MESDAMES, MESSIEURS,

Le 4 juillet 1957 le Sénat a voté, après un examen minu-
tieux, par 84 voix et 6 abstentions, le projet de loi modifiant
certaines dispositions du Code Civil, relatives à la pater-
nité, à la filiation et à l'adoption.

Au préalable, la Commission de la Justice du Sénat avait
consacré de nombreuses réunions à l'examen de ce projet.
Dans son rapport très fouillé, l'honorable sénateur, M. Chot,
a rappelé que le présent projet de loi avait pour origine la
proposition de Mme Ciselet (Document parlem. du Sénat,
n° 11 — Session Extraordinaire de 1954) ayant comme
intitulé : « Proposition de loi modifiant certaines disposi-

(1) Composition de la Commission :

Président : M. Joris.

A. — Membres : MM. Charpentier, De Gryse, Mme De Riemaeker-
Legot, MM. du Bus de Warnaffe, Fimmers, Gendebien, Hermans,
Lambotte, Lefère, Mertens de Wilmars, Robyns. — Daman, Deruelles,
Hossey, Housiaux, Mme Lambert, MM. Merlot (Joseph-Jean), Mes-
sinne, Pierson, Rombaut, Mme Vanderveken-Van de Plas. — MM. Jans-
sens, Tahon.

B. — Membres suppléants : MM. De Vleeschauwer, Kiebooms,
Lefère, Lefèvre (Théodore), Meyers, Wigny. — Bohy, Mme Fontaine-
Borquet, MM. Soudan, Tielemans (F.), Vangraefschep. — Coore-
mans.

Voir :

783 (1956-1957) :

— N° 1 : Projet transmis par le Sénat.

Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1957-1958.

16 JANUARI 1958.

WETSONTWERP

tot wijziging van sommige bepalingen van het
Burgerlijk Wetboek (Boek I, Titels VII en VIII),
betreffende het vaderschap, de afstamming en de
aanneming van kinderen.

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE JUSTITIE (1), UITGEBRACHT

DOOR MEVR. VANDERVEKEN-VAN DE PLAS.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Op 4 juli 1957 werd het wetsontwerp tot wijziging van
sommige bepalingen van het Burgerlijk Wetboek, betref-
fende het vaderschap, de afstamming en de aanneming van
kinderen na een grondig onderzoek door de Senaat goed-
gekeurd met 84 stemmen en 6 onthoudingen.

Vooraf werd het ontwerp tijdens verscheidene vergade-
ringen door de Senaatscommissie voor Justitie besproken.
In zijn zeer uitvoerig verslag had de heer Chot eraan her-
innerd, dat dit wetsontwerp zijn oorsprong vindt in het
voorstel van Mevr. Ciselet (Stuk Senaat, n° 11 — Buiten-
gew. Zitting 1954) waarvan de titel luidt als volgt : « Wets-
voorstel tot wijziging van sommige bepalingen van het

(1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Joris.

A. — Leden : de heren Charpentier, De Gryse, Mevr. De Riemaec-
ker-Legot, de heren du Bus de Warnaffe, Fimmers, Gendebien, Her-
mans, Lambotte, Lefère, Mertens de Wilmars, Robyns. — Daman,
Deruelles, Hossey, Housiaux, Mevr. Lambert, de heren Merlot (Joseph-
Jean), Messinne, Pierson, Rombaut, Mevr. Vanderveken-Van de Plas.
— De heren Janssens, Tahon.

B. — Plaatsvervangende leden : de heren De Vleeschauwer, Kie-
booms, Lefère, Lefèvre (Théodore), Meyers, Wigny. — Bohy,
Mevr. Fontaine-Borquet, de heren Soudan, Tielemans (F.), Vangraef-
schepe. — Cooremans.

Zie :

783 (1956-1957) :

— N° 1 : Ontwerp door de Senaat overgezonden.

tions du Code Civil (Livres Ier, Titre VII, Chapitre III) sur les enfants adultérins.»

Par cette proposition de loi, Madame Ciselet a voulu permettre, à l'instar de la législation française, la légitimation des enfants adultérins. L'auteur de la dite proposition a toutefois circonscrit la légitimation de ceux-ci aux enfants adultérins, nés plus de trois cents jours après la séparation de fait des époux, pour autant que le mariage existant au moment de leur conception, ait été légalement dissous et que ces enfants fussent reconnus par leur père et mère.

Dans les « Développements » de sa proposition, Madame Ciselet précisait : « L'article 331 du Code Civil autorise la reconnaissance des enfants naturels simples, c'est-à-dire, des enfants nés hors mariage autres que ceux nés d'un commerce incestueux ou adultérin, et leur légitimation par le mariage subséquent de leur père et mère. »

« La présente proposition a pour objet de faire bénéficier des mêmes avantages certains enfants adultérins : ceux nés plus de 300 jours après la séparation de fait de deux époux pour autant que le mariage ait été ensuite légalement dissous. »

À la suite de l'examen approfondi, auquel la Commission de la Justice du Sénat a procédé, et aux multiples amendements présentés, tant par des commissaires que par le Gouvernement, l'objet de la proposition de Madame Ciselet a été considérablement élargi. Au cours de l'examen il est en effet apparu nécessaire de revoir les termes des articles 313, 315, 331, 333, 335, 339, 342a et 344 du Code Civil qui, d'après le rapport de M. Chot, donnaient lieu à des difficultés d'application, ou qui se trouvaient en opposition avec les dispositions de la proposition. Ces ajustements ont été précisés à l'occasion de l'examen par le Sénat des articles. C'est ainsi que la proposition modifie ou adapte certains textes relatifs à la paternité, à la filiation et à l'adoption.

L'intitulé primitif lui-même fut de ce fait élargi et sur proposition de sa Commission de la Justice, le Sénat substitua les mots « relatives à la paternité, à la filiation et à l'adoption » aux mots « sur les enfants adultérins ».

Dans le projet qui nous est transmis par le Sénat, le principe de la proposition originaire reste cependant prédominant. Il tend à permettre la légitimation et la reconnaissance de certains enfants adultérins, mais sous le contrôle du Tribunal et dans les conditions déterminées par la loi.

En effet, « la loi confère au Tribunal un rôle d'appréciation absolue et ce sera avant tout l'intérêt de l'enfant qui sera son guide » a déclaré M. Chot au Sénat.

Il convient de souligner que, tout en serrant de près l'aspect juridique du problème, le Sénat s'est constamment laissé guider par un sentiment de générosité à l'égard de l'enfant.

Tout au long de la discussion, tant en Commission de la Justice qu'en Assemblée plénière, seul l'intérêt de l'enfant a primé. Le Sénat a été soucieux de sauvegarder les droits des enfants légitimes, mais il a aussi voulu sauver l'enfant naturel « légitimable ». Ainsi que le disait au Sénat, M. le Ministre Lilar : « C'est une pensée de respect de la famille, un souci de regroupement des enfants au sein du noyau familial qui est à la base du projet. »

Ce sont ces conditions d'ordre moral et social qui ont fait que le Sénat a approuvé sans opposition, les textes remaniés, présentés par sa Commission de la Justice. Les

Burgerlijk Wetboek (Boek I, Titel VII, Hoofdstuk III) betreffende de uit echtbreuk geboren kinderen ».

In navolging van de Franse wetgeving strekt het voorstel van Mevrouw Ciselet de mogelijkheid te openen uit overspel geboren kinderen te wettigen. De auteur van genoemd voorstel had evenwel de wettiging beperkt tot de uit overspel geboren kinderen die meer dan driehonderd dagen na de feitelijke scheiding van de echtgenoten geboren zijn, voor zover dit huwelijk dat bestond op het tijdstip van de verwekking op wettige wijze ontbonden was en die kinderen door hun vader en moeder erkend waren.

In de « Toelichting » van haar voorstel merkte mevrouw Ciselet op : « Artikel 331 van het Burgerlijk Wetboek veroorlooft de erkenning van gewoon natuurlijke kinderen, dat wil zeggen, kinderen die buiten het huwelijk, maar niet uit bloedschendinge of overspelige gemeenschap zijn geboren, en hun wettiging door het later huwelijk van hun vader en moeder.

« Dit voorstel wil hetzelfde voordeel verlenen aan sommige overspelige kinderen : die welke meer dan 300 dagen na de feitelijke scheiding van de echtelieden geboren zijn, voor zover het huwelijk naderhand wettelijk ontbonden is. »

Na het grondig onderzoek dat door de Senaatscommissie voor Justitie aan het voorstel van mevrouw Ciselet werd gewijd en de vele amendementen die zowel door de commissieleden als door de Regering werden voorgesteld, werd dat voorstel aanzienlijk verruimd. Tijdens de bespreking is immers gebleken dat de bewoordingen van artikelen 313, 315, 331, 333, 335, 339, 342a en 344 van het Burgerlijk Wetboek, die volgens het verslag van de heer Chot aanleiding gaven tot toepassingsmoeilijkheden of in strijd waren met de bepalingen van het voorstel, dienen te worden herzien. Bij de bespreking der artikelen door de Senaat werd nader bepaald waarin die tekstaanpassingen bestonden. Zo worden sommige teksten betreffende het vaderschap, de afstamming en de aanneming van kinderen door het voorstel gewijzigd of aangepast.

Dientengevolge werd ook de oorspronkelijke titel verruimd en, op voorstel van zijn Commissie voor Justitie, verving de Senaat de woorden « betreffende het vaderschap, de afstamming en de aanneming van kinderen » door « betreffende de uit echtbreuk geboren kinderen ».

Niettemin blijft het principe van het oorspronkelijke voorstel vrijwel ongeschonden bewaard in het ontwerp dat van de Senaat komt. Doel ervan is de wettiging en de erkenning van sommige uit overspel geboren kinderen, onder toezicht echter van de rechtbank en onder de bij de wet duidelijk omschreven voorwaarden.

« De wet verleent immers aan de Rechtbank een volgestrekte bevoegdheid van beoordeling, waarbij zij zich vooral door de belangen van het kind moet laten leiden », verklaarde de heer Chot in de Senaat.

Met nadruk zij er op gewezen dat de Senaat, zonder het juridisch aspect van dit vraagstuk uit het oog te verliezen, zich steeds heeft laten leiden door een gevoel van edelmoedigheid tegenover het kind.

Tijdens de gehele bespreking, zowel in de Commissie voor Justitie als in plenaire vergadering, heeft men alleen aan de belangen van het kind gedacht. De Senaat heeft niet alleen de rechten van de wettige kinderen maar ook die van het natuurlijk « wettigbaar » kind willen vrijwaren. Zoals Minister Lilar in de Senaat verklaarde : « Het ontwerp is bezielde door eerbied voor het gezin en door het streven om de kinderen opnieuw in een familiekring te groeperen ».

Deze morele en sociale overwegingen hebben de Senaat ertoe gebracht de door de Commissie voor Justitie voorgestelde gewijzigde teksten zonder enig verzet goed te

membres de la minorité, tout comme ceux de la majorité, ont fait de larges concessions de part et d'autre, afin de trouver la solution qui permettait de concilier les différents points de vue. Les services juridiques du Département de la Justice y ont, de leur côté, apporté leur précieuse collaboration.

La tâche de votre Commission de la Justice, qui a examiné ce projet de loi en sa séance du mercredi 27 novembre 1957, a donc été largement facilitée. Dans la discussion générale du projet, votre Commission a tenu compte des travaux du Sénat et aussi du désir du législateur d'aboutir.

Lors de l'examen des articles, quelques précisions ont été demandées aux articles 2 et 8.

En ce qui concerne l'article 2, un commissaire a demandé si cet article est également applicable au mariage qui est dissous par le décès du mari; ou, s'il se borne à s'appliquer au mariage dissous par le divorce? La reconnaissance ou la légitimation par le second père suffit-elle pour que l'enfant change de famille? Ce membre estime que cette question est d'autant plus pertinente, que la procédure organisée à l'article 3 prévoit que le Tribunal entend les deux conjoints, mais que l'enfant n'y est pas représenté.

Le Ministre répond que l'article 2 est applicable à tout mariage, quel que soit la nature de sa dissolution. Il ne faut pas confondre les articles 2 et 3 du projet. L'un vise les enfants nés entre le 180me et le 300me jour après la dissolution du mariage; l'autre vise les enfants naturels et certains enfants adultérins. L'article 2 a pour but de combler une lacune laissée par la suppression de l'article 315 du Code Civil par la loi du 15 mars 1954. En effet, les enfants nés dans ces conditions, peuvent donner lieu à un conflit de paternité, parce qu'ils peuvent être également aussi bien du premier mariage que du second. Ce cas peut être fréquent puisque la femme peut demander actuellement d'être dispensée du délai de viduité. Cet article ne fait d'ailleurs que confirmer la jurisprudence qui avait admis que ces enfants pouvaient être légitimés.

D'autre part, le cas particulier soulevé est plus théorique que pratique; la légitimation est généralement faite au profit de l'enfant. Au reste, toute personne intéressée, y compris le Ministère public, peut contester la reconnaissance ou la légitimation, en vertu de l'article 339 du Code Civil.

Un commissaire fait d'ailleurs observer que, puisqu'il s'agit, en l'occurrence, d'affaires communicables, le Procureur du Roi défend d'office les incapables.

À l'article 8 (article 342 du Code Civil), un commissaire demande si, en vertu de cet article, les enfants incestueux disposeront aussi d'une action en aliments contre leur père présumé. Dans l'affirmative, il se demande si une telle disposition est bien nécessaire et si elle ne donnera pas lieu à des procès scandaleux, tel que celui intenté par une fille contre son propre père. Ce commissaire dépose un amendement libellé comme suit: « Cette disposition n'est pas applicable aux enfants incestueux. »

Le Ministre répond que l'article s'applique aux enfants incestueux. Le but poursuivi est d'améliorer le sort des enfants adultérins, mais comme l'article 342a du Code Civil renvoyait à l'article 335, la commission du Sénat a estimé qu'il fallait aussi régler le sort des enfants incestueux.

Plusieurs commissaires sont d'avis que la solution que préconise le Sénat est bonne et qu'elle se situe dans la

keuren. De leden van de minderheid en van de meerderheid hebben ruime toegevingen gedaan om een oplossing te vinden die het mogelijk maakt de verschillende standpunten te verzoenen. Van hun kant hebben de juridische diensten van het Departement van Justitie hun kostbare medewerking verleend.

Zo werd de taak van uw Commissie voor de Justitie, die dit wetsontwerp op 27 november 1957, heeft onderzocht, merkkelijk vergemakkelijkt. Bij de algemene beraadslaging heeft Uw Commissie rekening gehouden met de werkzaamheden van de Senaat, alsmede met de wens van de wetgever om de zaak spoedig tot een goed einde te brengen.

Tijdens de artikelsgewijze bespreking werden enkele nadere inlichtingen gevraagd over de artikelen 2 en 8.

Wat artikel 2 betreft, vroeg een commissielid of dit artikel eveneens geldt voor een door het overlijden van de echtgenoot ontbonden huwelijk; of wel of de toepassing ervan beperkt is tot het huwelijk dat door echtscheiding is ontbonden? Volstaat de erkenning of de wettiging door de tweede vader opdat het kind van familie zou veranderen? Dit Commissielid acht deze vraag des te pertinenter daar de bij artikel 3 ingevoerde procedure erin voorziet dat de Rechtbank beide echtgenoten hoort, maar dat het kind daarbij niet vertegenwoordigd is.

De Minister antwoordt dat dit artikel 2 toepasselijk is op ieder huwelijk, om welke reden ook het werd ontbonden. Artikelen 2 en 3 van het ontwerp mogen niet verward worden. Het ene heeft betrekking op de kinderen geboren tussen de 180ste en de 300ste dag na de ontbinding van het huwelijk; het andere betreft de natuurlijke kinderen en sommige uit overspel geboren kinderen. Artikel 2 heeft ten doel een leemte aan te vullen die ontstaan is door de weglatting van artikel 315 van het Burgerlijk Wetboek ingevolge de wet van 15 maart 1954. De kinderen welke in deze omstandigheden geboren worden, kunnen aanleiding geven tot betwisting van vaderschap, omdat zij zowel uit het eerste huwelijk als uit het tweede wettig kunnen zijn. Dit geval kan zich dikwijls voordoen daar de echtgenote thans mag vragen om van de weduwschapstermijn te worden vrijgesteld. Dit artikel trouwens bevestigt slechts de rechtspraak waarbij aanvaard wordt dat die kinderen kunnen worden gewettigd.

Daarenboven is het opgeworpen bijzonder geval meer van theoretische dan praktische aard; de wettiging geschiedt over 't algemeen in het voordeel van het kind. Overigens mag elke belanghebbende persoon, het Openbaar Ministerie inbegrepen, krachtens artikel 339 van het Burgerlijk Wetboek, de erkenning of de wettiging betwisten.

Een commissielid merkt op dat vermits het in dit geval mededeelbare zaken geldt, de Procureur des Konings ambtshalve de onbekwamen verdedigt.

Bij artikel 8 (art. 342 van het Burgerlijk Wetboek) vraagt een Commissielid of de uit bloedschande geboren kinderen krachtens dit artikel ook een vordering tot levensonderhoud kunnen instellen tegen hun vermoedelijke vader. Zo ja, dan vraagt hij zich af of dergelijke bepaling wel nodig is en of zij geen aanleiding zal geven tot ergerlijke processen zoals een proces, ingesteld door een dochter tegen haar eigen vader. Spreker dient een amendement in, dat als volgt luidt: « Deze bepaling is niet van toepassing op de uit bloedschande geboren kinderen ».

De Minister antwoordt, dat het artikel op de uit bloedschande geboren kinderen toepasselijk is. Het is de bedoeling het lot van de uit overspel geboren kinderen te verbeteren, maar daar artikel 342a van het Burgerlijk Wetboek naar artikel 335 verwijst, heeft de Senaatscommissie gemeend dat ook het lot van de uit bloedschande geboren kinderen moest worden geregeld.

Verscheidene Commissieleden zijn van oordeel dat de door de Senaat voorgestelde oplossing goed is, en dat zij

ligne de l'évolution actuelle. Ils estiment que s'il y a scandale, c'est le père qui le crée, et doublement, par ses relations incestueuses et par le refus d'entretenir l'enfant qu'il a engendré. Le souci du législateur a été de garantir l'avenir d'enfants malheureux. Au surplus, il y a lieu de considérer que la mère de tels enfants est elle-même une victime.

Un commissaire a cependant estimé qu'il y a une différence au point de vue de la famille légitime, entre les enfants adultérins et les enfants incestueux. Les procès qui naîtraient de semblables situations peuvent, selon lui, causer préjudice aux enfants légitimes, par exemple en matière d'autorisation de mariage pour officiers, auxquels il peut être défendu d'entrer dans des familles où il y a un enfant incestueux.

Il fut répondu à cette remarque qu'il est difficile d'opposer une situation saine à une situation malsaine. Il faut en l'occurrence choisir le moindre mal pour pouvoir protéger l'enfant.

Une dernière précision a été demandée par un membre, à savoir : comment la fille-mère, qui doit intenter une action en pension alimentaire à son père ou à un autre parent proche, sera-t-elle représentée ?

Disposera-t-elle également d'une action en frais de gésine prévue par l'article 430c du Code Civil ? L'article 340c dispose que cette action est personnelle à la mère. Quid si elle est mineure ?

Il a été répondu que dans pareil cas le droit commun s'applique; c'est-à-dire qu'un tuteur *ad hoc* représentera la mère mineure.

L'examen des articles étant ainsi terminé, l'amendement présenté a été repoussé par 11 voix contre 4.

Le Ministre a remis au rapporteur deux notes détaillées, dont une sur la portée exacte de l'article 2 (note A) et une autre sur les articles 3 et 6 (note B).

Ces notes, qui peuvent faire jurisprudence, sont annexées au présent rapport.

Les articles du projet, ainsi que l'ensemble, ont été adoptés à l'unanimité.

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité.

Le Rapporteur,

J. VANDERVEKEN-VAN DE PLAS.

Le Président,

L. JORIS.

overeenstemt met de huidige evolutie. Zij vinden dat, indien er ergenis is, deze de schuld is van de vader; hij is zelfs dubbel schuldig, eensdeels door zijn bloedschendige betrekkingen en anderdeels door zijn weigering het door hem verwekte kind te onderhouden. De wetgever heeft ernaar gestreefd de toekomst van ongelukkige kinderen veilig te stellen. Bovendien moet de moeder van dergelijke kinderen zelf als een slachtoffer worden beschouwd.

Een Commissielid oordeelde nochtans dat er ten aanzien van de wettige familie een verschil bestaat tussen overspel en uit bloedschande geboren kinderen. De processen die uit dergelijke situaties zouden voortvloeien, kunnen volgens hem schade berokkenen aan de wettige kinderen; zo bijvoorbeeld inzake trouwvergunning voor de officieren, aan wie verbod kan worden opgelegd te trouwen in een familie waar er een uit bloedschande geboren kind is.

Hierop wordt geantwoord dat men bezwaarlijk een gezonde toestand kan stellen tegenover een ongezonde toestand. In dit geval moet men van de twee kwaden de minste kiezen om het kind te kunnen beschermen.

Door een lid wordt nog een laatste opheldering gevraagd, te weten hoe een ongehuwde moeder, die een vordering tot levensonderhoud moet instellen tegen haar vader of een andere naaste bloedverwant zal worden vertegenwoordigd ?

Zal zij eveneens het recht hebben tot het instellen van een vordering tot vergoeding van de kosten van de bevaling waarvan sprake in artikel 340c van het Burgerlijk Wetboek ? Volgens dat artikel 340c komt die vordering de moeder persoonlijk toe. Quid echter zo de moeder minderjarig is ?

Hierop werd geantwoord dat in dergelijk geval het gemeen recht van toepassing is, wat betekent dat de minderjarige moeder zal worden vertegenwoordigd door een voogd *ad hoc*.

Daarmede is het onderzoek van de artikelen beëindigd en het ingediende amendement wordt met 11 tegen 4 stemmen verworpen.

De Minister liet aan de verslaggever twee omstandige nota's toekomen, een betreffende de juiste strekking van artikel 2 (nota A) en een andere betreffende de artikelen 3 en 6 (nota B).

Daar deze nota's wel eens rechtspraak zouden kunnen vormen, zijn ze als bijlagen aan dit verslag toegevoegd.

De artikelen en het ontwerp in zijn geheel werden eenparig aangenomen.

Dit verslag werd eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,

J. VANDERVEKEN-VAN DE PLAS.

De Voorzitter,

L. JORIS.

ANNEXE.

Note a). — Portée de l'article 2.

L'article 2 qui réintroduit dans le Code civil un article 315 tend à trancher deux conflits de paternité :

1) En vertu de l'article 312 l'enfant conçu pendant le mariage est légitime.

Étant donné que la gestation peut avoir une durée de 300 jours, il s'ensuit que l'enfant né dans les 300 jours suivant la dissolution du mariage est tenu pour légitime, à moins, qu'il ne soit désavoué.

Le désaveu, qui prive cet enfant de la qualité d'enfant légitime, n'a pas nécessairement pour effet de lui attribuer la qualité d'enfant adultérin.

Il n'est adultérin que s'il est né moins de 180 jours après la dissolution du mariage puisque dans ce cas il a nécessairement été conçu pendant le mariage.

Si l'enfant est né entre le 180me et le 300me jour suivant la dissolution du mariage, il est naturel simple et peut, de l'avis unanime de la doctrine et de la jurisprudence, faire l'objet d'une reconnaissance ou d'une légitimation. Cette reconnaissance et cette légitimation ne sont pas prohibées par l'article 335.

Une partie de la jurisprudence a étendu cette règle au cas de l'enfant né entre le 180me et le 300me jour suivant la dissolution du mariage et qui n'a pas été désavoué.

Cette jurisprudence est basée sur la considération que pareilles reconnaissance et légitimation ne font pas apparaître une filiation adultérine et ne sont dès lors pas prohibées par l'article 335.

Il en résulte cependant un conflit de paternité du fait que, n'étant pas désavoué, l'enfant est présumé légitime en vertu de l'article 312.

Le premier alinéa de l'article 2 du projet tranche ce conflit en faveur de la filiation nouvellement établie parce qu'elle est la plus vraisemblable et qu'il est de l'intérêt de l'enfant d'être rattaché juridiquement à la nouvelle famille créée par ses auteurs.

Au cas où, exceptionnellement, la reconnaissance ou la légitimation ne correspondraient pas à la réalité ou à l'intérêt de l'enfant, une action en contestation peut être intentée par tout intéressé conformément à l'article 339.

2) Depuis l'entrée en vigueur de la loi du 30 juin 1956, la femme veuve ou divorcée qui désire contracter un nouveau mariage, peut obtenir du tribunal la réduction, et dans certains cas même, la suppression du délai de viduité.

Déjà avant l'entrée en vigueur de cette loi un certain nombre de femmes belges ont contracté à l'étranger, un nouveau mariage avant l'écoulement du délai de viduité. Ces mariages sont valables en Belgique.

Il peut donc se produire qu'une femme remariée accouche moins de 300 jours après la dissolution de son mariage antérieur.

En vertu de l'article 312 l'enfant né dans ces conditions est réputé conçu pendant le mariage antérieur, alors qu'en vertu de l'article 314 il est tenu pour enfant légitime des nouveaux époux.

Il y a donc conflit entre deux filiations légitimes.

BIJLAGE.

Nota a). — Strekking van artikel 2.

Artikel 2 waarbij een artikel 315 opnieuw in het Burgerlijk Wetboek ingevoegd wordt, heeft ten doel twee betwistingen inzake vaderschap te beslechten :

1) Krachtens artikel 312 is het tijdens het huwelijk verwekte kind een wettig kind.

Daar de zwangerschap 300 dagen kan duren, wordt het kind dat binnen 300 dagen na de ontbinding van het huwelijk geboren wordt als wettig kind beschouwd, tenzij het wordt ontkend.

De ontkenning, waardoor het kind niet langer als een wettig kind wordt beschouwd, heeft niet noodzakelijkerwijze ten gevolge dat het als een uit overspel geboren kind wordt gekenmerkt.

Het is slechts een uit overspel geboren kind wanneer het wordt geboren minder dan 180 dagen na de ontbinding van het huwelijk, vermits het in dit geval noodzakelijkerwijs staande het huwelijk is verwekt.

Is het kind geboren tussen de 180ste en de 300ste dag na de ontbinding van het huwelijk dan is het een gewoon natuurlijk kind en, volgens de eenparige rechtsleer en de rechtspraak, kan het erkend of gewettigd worden. Deze erkenning en deze wettiging zijn niet verboden door artikel 335.

Een gedeelte van de rechtspraak heeft deze regel uitgebreid tot het kind geboren tussen de 180ste en de 300ste dag na de ontbinding van het huwelijk en dat niet ontkend werd.

Deze rechtspraak berust op de overweging dat dergelijke erkenning en wettiging geen blijk zijn van een overspelige afstamming en derhalve niet verboden zijn bij artikel 335.

Dit brengt echter een conflict betreffende het vaderschap mede doordat het kind, op grond van artikel 312, geacht wordt wettig te zijn, daar het niet is ontkend.

In het eerste lid van artikel 2 van het ontwerp wordt dat conflict beslecht door de keuze te laten vallen op de nieuw vastgestelde afstamming, omdat die de meest waarschijnlijke is en omdat het kind er belang bij heeft juridisch te worden verbonden met het door zijn ouders gevormde nieuwe gezin.

In uitzonderlijke gevallen, waarin de erkenning of de wettiging niet mocht stroken met de werkelijkheid of het belang van het kind, kan iedere belanghebbende overeenkomstig artikel 339 een vordering tot betwisting instellen.

2) Sinds de inwerkingtreding van de wet van 30 juni 1956 kan een weduwe of uit de echt gescheiden vrouw, die een nieuw huwelijk wenst te sluiten, van de rechtbank bekomen dat de termijn van weduwschap wordt ingekort en in sommige gevallen zelfs opgeheven.

Reeds vóór de inwerkingtreding van die wet heeft een aantal Belgische vrouwen in de vreemde een nieuw huwelijk gesloten eer de termijn van weduwschap was verstrekken. Die huwelijken zijn in België rechtsgeldig.

Het kan dus gebeuren dat een hertrouwde vrouw eerder dan 300 dagen na de ontbinding van haar vorige huwelijk bevalt.

Krachtens artikel 312 wordt een in dergelijke omstandigheden geboren kind geacht tijdens het vorige huwelijk te zijn ontvangen, terwijl het op grond van artikel 314 voor wettig kind van de nieuwe echtgenoten wordt gehouden.

Er is dus een conflict tussen twee wettige afstammelingen.

Dans l'état actuel de la législation ce conflit ne cesserait d'exister qu'à la suite d'un désaveu qui serait prononcé à la demande du premier mari.

Le second alinéa de l'article 2 du projet tranche le conflit de paternité sans qu'il soit nécessaire d'attendre ce désaveu qui ne serait sans doute poursuivi que très rarement.

Le projet décide, conformément à la vraisemblance et à l'intérêt de l'enfant, que celui-ci sera tenu exclusivement pour enfant légitime des nouveaux époux, sauf désaveu ou contestation.

Il en résulte que le premier mari n'aura dans la plupart des cas plus aucun intérêt à désavouer l'enfant puisque ce désaveu n'aura pas d'autre effet que celui prévu expressément par la disposition examinée ici : rattacher l'enfant au second mari.

L'enfant ne devrait être considéré comme étant issu du mariage antérieur que s'il était désavoué par le second mari ou si sa filiation était victorieusement contestée.

Dans ces cas le premier mari conserve évidemment la possibilité de désavouer à son tour l'enfant ou de contester sa légitimité conformément au droit commun.

Note b). — Portée des articles 3 et 6 du projet.

Aux articles 3 et 6 du projet, modifiant respectivement les articles 331 et 335 du Code civil, les termes « enfants adultérins » ne visent pas seulement l'enfant adultérin en droit, à savoir celui qui, avant la reconnaissance ou la légitimation, avait le statut d'enfant adultérin, mais aussi l'enfant adultérin en fait, c'est-à-dire celui qui, avant la reconnaissance ou la légitimation, avait le statut d'enfant naturel simple ou même d'enfant légitime et dont la filiation adultérine est révélée par cette reconnaissance ou cette légitimation.

En vertu de l'article 3 du projet, la légitimation aura pour effet de lui attribuer le statut d'enfant légitime des nouveaux époux exclusivement et cela même — par dérogation aux articles 312 et 314 du Code civil — s'il est conçu ou né pendant le mariage antérieur de sa mère.

Par ailleurs, en vertu de l'article 6 du projet, la reconnaissance aura pour effet de lui attribuer le statut d'enfant naturel simple même s'il avait antérieurement le statut d'enfant légitime et que la reconnaissance ait révélé sa filiation adultérine en fait.

Volgens de huidige stand van onze wetgeving kan aan dat conflict slechts een einde worden gemaakt door een ontkenning op verzoek van de eerste man uitgesproken.

Het conflict inzake het vaderschap wordt bij het 2° lid van artikel 2 van het ontwerp beslecht zonder dat moet worden gewacht op die ontkenning, welke ongetwijfeld maar uiterst zelden zou worden gevorderd.

Bij het ontwerp wordt, overeenkomstig de waarschijnlijkheid en het belang van het kind, beslist dat dergelijk kind, behoudens ontkenning of betwisting, uitsluitend voor wettig kind van de nieuwe echtgenoten wordt gehouden.

Hieruit volgt dat de eerste man er in de meeste gevallen geen belang meer zal bij hebben het kind te ontkennen, daar die ontkenning geen andere uitwerking kan hebben dan die waarin de hier besproken bepaling uitdrukkelijk voorziet : de toewijzing van het kind aan de tweede man.

Het kind mag alleen dan worden geacht uit het vorige huwelijk te zijn gesproken, als het door de tweede man wordt ontkend of als zijn afstamming met goed resultaat wordt betwist.

In dergelijk geval blijft voor de eerste man natuurlijk de mogelijkheid bestaan op zijn beurt het kind te ontkennen of zijn wettigheid overeenkomstig het gemeen recht te betwisten.

Nota b). — Strekking van de artikelen 3 en 6 van het ontwerp.

De woorden « in overspel verwekte kinderen » die voorkomen in de artikelen 3 en 6 van het ontwerp, waarbij respectievelijk artikel 331 en 335 van het Burgerlijk Wetboek gewijzigd worden, hebben niet alleen betrekking op het kind dat in rechte als in overspel verwekt wordt beschouwd, maar tevens het kind dat vóór de erkenning of de wettiging als gewoon natuurlijk kind of zelfs als wettig kind werd beschouwd, maar wiens afstamming uit overspel slechts aan het licht komt door bedoelde erkenning of wettiging.

Krachtens artikel 3 van het ontwerp zal de wettiging ten gevolge hebben dat het kind uitsluitend als het wettig kind van de nieuwe echtgenoten zal worden beschouwd zelfs — in afwijking van de artikelen 312 en 314 van het Burgerlijk Wetboek — indien het verwekt of geboren is tijdens het vorige huwelijk van de moeder.

Op grond van artikel 6 van het ontwerp zal de erkenning trouwens ten gevolge hebben dat het kind als gewoon natuurlijk kind wordt beschouwd, ook al was het voordien een wettig kind en de erkenning bewezen heeft dat het in feite uit overspel afstamt.